

Dynamický nákupní systém na MU

Jana Kohoutková, ÚVT MU a Michaela Poremská, PrF MU

Co je to DNS? Proč je to tak složité? Jak to vlastně funguje? A jak se to týká mne? Na tyto a další otázky se budou snažit odpovědět následující odstavce. Nepochybně vyvolají řadu následných otázek a kritických připomínek, ale přinesou i dobré zprávy - například že se centrální veřejné zakázky na standardní kancelářské potřeby a standardní kancelářskou výpočetní techniku zahajují na MU každý měsíc, nebo že celý průběh veřejné zakázky od zahájení k plnění, se všemi legislativními náležitostmi, lze zvládnout do dvou měsíců?

1 Elektronizace zadávání veřejných zakázek

Zákon o veřejných zakázkách č. 137/2006 Sb., který nabyl účinnosti dne 1. července 2006, zavedl elektronický způsob zadávání veřejných zakázek.

K rozšíření elektronizace významně přispěla i poslední novela tohoto zákona (č. 179/2010 Sb., účinná od 15. září 2010), která klade důraz na elektronizaci například tím, že zavedla, mimo jiné, povinné uveřejňování výzvy k podání nabídky a k prokázání splnění kvalifikace ve zjednodušeném podlimitním řízení, a to na profilu zadavatele pomocí elektronického nástroje. V případě MU se jedná o internetovou adresu <https://zakazky.muni.cz>.

Dále se nepřímo elektronizace prosazuje při aplikaci Pravidel pro výběr dodavatelů v rámci Operačního programu Výzkum a vývoj pro inovace, do něhož je Masarykova univerzita zapojena (<http://www.msmt.cz/strukturalni-fondy/spolecne-prilohy-prirucek-pro-zadatele-a-prijemce-op-vavpi-3>): „Při zadávání zakázek organizačními jednotkami subjektu, které mohou být považovány za samostatného veřejného zadavatele (zejm. fakulty VŠ), jakožto samostatnými hospodářskými jednotkami, je možné zadávat zakázky samostatně touto organizační jednotkou pouze v odůvodněných případech, pokud neexistuje konkrétní vazba na plnění zadávané v rámci subjektu a

tento postup neodporuje zásadám hospodárnosti a transparentnosti zadávání zakázek. (část III., bod 10.)“ Z uvedeného vyplývá, že je třeba počítat plnění (předmět veřejné zakázky) za celý subjekt, a z organizační jednotky subjektu nelze zadávat veřejné zakázky, pokud se nejedná o specifické plnění organizační jednotky.

Uvedená Pravidla jsou v souladu se zákonem o veřejných zakázkách, který definuje zadavatele jako právnickou osobu čili univerzitu jako celek.

Je stěží představitelná koordinace zadávání veřejných zakázek na Masarykově univerzitě, která má devět fakult s více než 200 katedrami, ústavy a klinikami a další hospodářská střediska, pouze v listinné podobě, a tudíž byl implementován elektronický nástroj pro zadávání veřejných zakázek E-ZAK.

Elektronizace a především dynamický nákupní systém, jemuž věnujeme následující kapitolu, umožňuje na Masarykově univerzitě zachovat v souladu se zákonem o veřejných zakázkách decentralizaci subjektu na hospodářská střediska a zadávat veřejné zakázky na střediscích (aniž by se jednalo o speciální plnění pro dané hospodářské středisko), nebo umožňuje i centrální zadávání¹, tzn. že se požadavky ze všech hospodářských středisek sesbírají a z administrativní jednotky - rektorátu - se zadává centrální veřejná zakázka.

2 Elektronický nástroj pro zadávání veřejných zakázek na MU a především dynamický nákupní systém

Atestovaný elektronický nástroj E-ZAK, který je dostupný na adrese <https://zakazky.muni.cz>, je na Masarykově univerzitě používán k 31. říjnu 2010 již jeden rok. Za první rok provozu nástroje zahájila Masarykova univerzita administraci celkem 95 zakázek na dodávky, služby a stavební práce. Jednalo se o 43 nadlimitních, 12 podlimitních a 40 veřejných zakázek malého rozsahu.

¹Nezaměňovat pojem s centralizovaným zadáváním u centrálního zadavatele podle § 3 zákona o veřejných zakázkách.

V únoru tohoto roku začala univerzita kromě „klasických“ elektronických řízení využívat i dynamický nákupní systém (DNS). DNS je plně elektronický systém pro pořizování běžného a obecně dostupného zboží, služeb nebo stavebních prací, který je časově omezený a otevřený po celou dobu svého trvání všem dodavatelům, kteří splní podmínky pro zařazení do dynamického nákupního systému a podají předběžnou nabídku.

Zadavatel zařazuje do dynamického nákupního systému dodavatele, který splní podmínky pro zařazení do DNS a který předloží předběžnou nabídku v souladu s požadavky zadavatele uvedenými v zadávacích podmínkách, přičemž dodavatel může podat předběžnou nabídku nejenom při zavádění DNS ve lhůtě nejméně 40 dnů, ale po celou dobu jeho trvání, tzn. i v každé veřejné zakázce v DNS (viz dále), a tuto svou nabídku po celou dobu trvání DNS upravovat.

Výzvu k podání „ostrých“ nabídek odešle zadavatel zájemcům zařazeným do DNS až poté, co byly posouzeny veškeré předběžné nabídky. Lhůta pro podání předběžných nabídek v konkrétní zakázce v DNS nesmí být kratší než 15 dnů ode dne uveřejnění zjednodušeného oznámení² v ISVZUS, přičemž uveřejnění oznámení odeslaného elektronicky proběhne do 5 dnů ode dne jeho odeslání do ISVZUS, tj. od zahájení zakázky do odeslání výzvy k podání nabídek uplyne přinejmenším 20 dnů. Výzva k podání nabídek nesmí obsahovat lhůtu pro podání nabídek kratší než 7 dnů.

Smlouva s dodavatelem může být uzavřena až po uplynutí lhůty pro podání námitek, která trvá 15 dnů po doručení oznámení o výběru nejvhodnější nabídky. K plnění veřejné zakázky může proto dojít až po více než měsíci a půl po zahájení zakázky.

Lhůty pro zadávání zakázek v dynamickém nákupním systému bohužel nejsou dynamické ve smyslu „do druhého dne“. Dynamičnost spočívá v otevřenosti systému pro dodavatele pro dobu jeho trvání.

²Formulář, který se uveřejňuje v Informačním systému o veřejných zakázkách – uveřejňovacím subsystému (ISVZUS) a jímž se zahajuje veřejná zakázka v DNS.

V současné době má univerzita zavedeny DNS pro pořizování standardních kancelářských potřeb, standardních propagačních předmětů, standardních tiskařských služeb, standardního kancelářského ICT vybavení, standardního kancelářského nábytku, dále dynamický nákupní systém pro kancelářskou a audiovizuální techniku a tonery³. DNS na kancelářské potřeby a kancelářské ICT vybavení jsou tzv. *katalogové* neboli *centrální* dynamické nákupní systémy, do nichž jsou požadavky sbírány ze všech hospodářských středisek, a veřejná zakázka se pak zadává jako soubor těchto požadavků z centrální administrativní jednotky – rektorátu. Ostatní DNS jsou decentralizované.

Sběr požadavků pro centrální DNS vyvstal jako problém k řešení na jaře letošního roku, a realizace byla zadána týmu Inetu. Narychlo implementovaná jednoduchá sběrná aplikace byla po krátkém provozu nahrazena systémem, který centrálním DNS poskytuje servis jak před zahájením veřejné zakázky (zajištěním sběru a schvalování požadavků), tak po výběru ekonomicky nejvhodnější nabídky (podporou jejího zpracování v ekonomickém informačním systému). Tomuto servisnímu systému jsou věnovány následující kapitoly.

3 Sběr a schvalování požadavků pro centrální DNS

Sběry požadavků do obou centrálních DNS provozovaných na MU mají pravidelné uzávěrky jedenkrát měsíčně (kancelářské potřeby k poslednímu dni a kancelářské ICT ke 14. dni v měsíci). Jádrem sběrného systému je trojice aplikací *zadávání žádanek*, *schvalování žádanek* a *export žádanek*.

Zadávání žádanek (<https://inet.muni.cz/app/dns/zadavani>) slouží k pořizování žádanek na jednotlivých hospodářských střediscích, která mohou dle svého uvážení distribuovat práva na zadávání až na dílčí pracoviště (katedry, oddělení). Žádanka má vždy několik položek, z nichž každá specifikuje předmět (z katalogu předmětů

³DNS pro kancelářskou a audiovizuální techniku a tonery byly prozatím pouze zahájeny a běží lhůta pro podání předběžných nabídek při zavádění DNS.

daného DNS), zdroj financování (zakázku a další účetní analytiky), odpovědnou osobu, místo dodání a řadu dalších údajů. Kompletní žádanku odešle zadavatel ke schválení příslušným správcům rozpočtu – podle zdrojů financování jednotlivých položek.

Jistými pojistkami v systému zadávání jsou tzv. superzadavatelé, kteří mohou upravovat všechny žádanky svého hospodářského střediska, a tedy mohou kteréhokoli zadavatele operativně zastoupit (žádanky, které zadavatel nestihl odeslat ke schválení do uzávěrky sběru, se totiž nemilosrdně přesouvají do sběru následujícího, a tím o celý měsíc zpoždí).

Schvalování žádanek (<https://inet.muni.cz/app/dns/schvalovani>) slouží ke schvalování položek žádanek příslušnými správci rozpočtu. Položky předané ke schválení lze schvalovat již v průběhu sběru, a po jeho uzávěrce ve striktně šestidenní lhůtě (kalendářních, nikoli pracovních dní). Po uzávěrce schvalování se schválené položky exportují, a ostatní propadají.

Pojistkou proti propadání jsou jednak tzv. superschvalovatelé s právy schválit kteroukoli položku svého hospodářského střediska, dále systém automaticky rozesílaných notifikací, a ve velmi neposlední řadě tým uživatelské podpory Inetu, který před uzávěrkou schvalování upomíná všechny opozdivší se schvalovatele i telefonicky.

Export žádanek (https://inet.muni.cz/app/dns/do_excelu), poslední z trojice, slouží k vygenerování excelovského souboru, v jehož řádcích jsou schválené položky žádanek z daného sběru. Soubor definuje souborný předmět veřejné zakázky pro vypsání v E-ZAKu.

4 Zpracování vítězných nabídek z centrálních DNS v ekonomickém systému MU

Vítězná, tedy ekonomicky nejvhodnější nabídka z veřejné zakázky proběhnuvší v E-ZAKu se zavádí jako objednávka resp. sada objednávek do ekonomického systému Magion, kde projde povinnou finanční kontrolou. Její schválená podoba se pak jako závazná (souborná) objednávka

odešle dodavateli k realizaci, tj. dodání a fakturaci.

Jedná-li se o nabídku z necentrálního DNS, zavede se do Magionu ručně. V případě centrálních DNS se vytváří po jedné objednávce ke každé původní žádance, což je ručně prakticky nerealizovatelné. Nabídka se proto nejprve předá Inetu, který ji transformuje do sady dílčích objednávek, a ty automaticky vloží do Magionu. Po provedení finanční kontroly zkompiluje výsledné schválené objednávky opět do jediné souborné, která je pak odeslána vítěznému dodavateli k realizaci. Na ekonomickém zpracování vítězných nabídek z centrálních DNS se tedy Inet podílí dvojicí aplikací – *přenosem do Magionu* a *exportem objednávek*.

Přenosy do Magionu (https://inet.muni.cz/app/dns/do_magionu) zajišťují jednak import údajů o vítězném dodavateli a cenách do původních žádanek, a dále vlastní přenos těchto žádanek (pouze v rozsahu původně schválených položek) jako objednávek do Magionu. Jak importy tak přenosy jsou provázeny řadou kontrol (údajů o dodavateli vůči adresáři obchodních partnerů MU, cen vůči sazbám DPH, předpokládaných vs. vysoutěžených cen vůči chybám v desetinné čárce, zdrojů financování vůči aktuálně platným zdrojům aj.), které odhalují i neradostné skutečnosti typu zrušeného pracoviště, k němuž se váže část vysoutěžené nabídky, kterou je nezbytné uplatnit na některém jiném, dosud nic netušícím pracovišti?

Export objednávek (https://inet.muni.cz/app/dns/do_excelu) slouží k vygenerování excelovského souboru obsahujícího položky objednávek z daného sběru, schválených finanční kontrolou. Soubor je závaznou objednávkou pro vítězného dodavatele k realizaci dodávek a fakturaci.

5 Ještě krátce o podpůrných funkcích centrálních DNS a finanční kontrole v Magionu

Stěžejní komponenty centrálních DNS, jak byly výše popsány, mají samozřejmě celou řadu podpůrných funkcí, z nichž si některé zaslouží alespoň stručnou zmínku:

- Každý centrální DNS má kromě *harmonogramu sběrů* (<https://inet.muni.cz/app/dns/harmonogram>) také svůj *katalog předmětů* (<https://inet.muni.cz/app/dns/predmety>), který v případě kancelářských potřeb obsahuje i (foto)grafické náhledy téměř čtyř stovek předmětů.
- *Sestavy žádanek* (<https://inet.muni.cz/app/dns/sestavy>) poskytují superzadavatelům a superschvalovatelům přehledy žádanek a položek z jejich hospodářského střediska, s informacemi o aktuálním stavu schvalování a finanční kontroly.
- Prevence odkládání či propadání žádanek je zajišťována automaticky generovanými e-maily - *notifikacemi* - upozorňujícími zadavatele a schvalovatele na termíny harmonogramů a dosud neschválené žádanky či objednávky.
- *Přehled zadavatelů* (https://inet.muni.cz/app/dns/prava_zadav) vypisuje seznam zadavatelů podle pracovišť.

Finanční kontrola objednávek ručně nebo automaticky vložených do Magionu, která je jádrem ekonomického zpracování vítězné, ekonomicky nejvhodnější nabídky, probíhá v menším rozsahu papírovou cestou (podpisy na průvodce vytištěné z Magionu), a v jednoznačně převažující míře elektronicky - prostřednictvím inetovské aplikace *Finanční kontrola objednávek* (<https://inet.muni.cz/app/obj/schvalobj>), pracující nad daty Magionu. Aplikace zobrazuje - nad rámec údajů pro finanční kontrolu standardních objednávek - srovnávací tabulku položek *schválené objednávky* a položek *žádanky*, z níž objednávka vznikla.⁴

6 Shrnutí fungování DNS z pohledu zaměstnance MU

Potřebuje-li zaměstnanec MU nakoupit standardní kancelářské potřeby, standardní propagační předměty, standardní tiskařské služby,

⁴V aplikacích *Přenosy do Magionu* a *Finanční kontrola objednávek* se zúročila práce vložená v minulých měsících a letech do elektronizace procesů finanční kontroly (objednávek, závazků, cestovních příkazů a pohledávek), včetně nákladů vložených v této souvislosti do úprav systému Magion. K elektronizaci finanční kontroly se podrobněji vrátíme v některém z příštích čísel Zpravodaje.

standardní kancelářské ICT vybavení, standardní kancelářský nábytek, dále kancelářskou a audiovizuální techniku nebo tonery, je třeba:

1. Obrátit se na manažera veřejných zakázek na svém hospodářském středisku, který posoudí, zda se jedná o zboží či službu pořizovanou v DNS (příp. tak učiní zaměstnanec sám), a v kladném případě se dále posoudí, zda se jedná o centrální či necentrální zboží či službu. Souborné katalogy předmětů centrálních DNS jsou zaměstnancům MU dostupné v Inetu, v aplikaci *Katalog předmětů* (<https://inet.muni.cz/app/dns/predmety>), odkud je lze exportovat do formátu XLS.
2. V případě necentrálního nákupu bude veřejná zakázka administrována v DNS na hospodářském středisku, a to většinou manažerem veřejných zakázek.

V případě centrálního nákupu zadá příslušný zadavatel žádanku do zaměstnancem požadovaného, zpravidla nejbližšího sběru požadavků. *Přehled zadavatelů* i *Harmonogramu sběrů* jsou opět k dispozici v Inetu (https://inet.muni.cz/app/dns/prava_zadav a <https://inet.muni.cz/app/dns/harmonogram>). Po zadání žádanky trvá přibližně dva měsíce, než je zboží dodáno, přičemž v dané době proběhne schválení žádanky, zahájení veřejné zakázky, hodnocení nabídek a výběr ekonomicky nejvhodnější nabídky, finanční kontrola a nakonec dodání a fakturace (podrobněji viz předchozí kapitoly). Zboží je dodáno na místo a v termínu, které jsou uvedeny v žádance.

7 A na závěr: Jaké jsou výhledy DNS na MU

Dalšími kandidáty na přívlastek „centrální“ jsou i takové DNS, jejichž předměty nebude možné plně popsat jen katalogem - například *tiskařské služby* nebo *propagační předměty*. Pro tyto DNS je v Inetu již nachystána potřebná podpora jak v aplikacích zadávání a schvalování položek žádanek (možnost připojit k položce soubor obsahující specifikaci předmětu), tak v aplikaci generující export žádanek (export excelovského souboru spolu se sadou specifikačních dokumentů, odkazovaných z příslušných řádků excelu).

Že jsou možnosti DNS skutečně široké a inspi-
rující, ukazuje i příklad z diskusí s uživateli,
v nichž zazněl námět na zřízení „burzy“ schvá-
lených položek, které byly odeslány do veřejné
zakázky, a poté zadavatelské pracoviště zjistilo
nedostatek zájmu či finančních prostředků.

Diskusi o dynamickém nákupním systému provo-
zovaném na MU uzavřeme zmínkou o domácích
autorech: Servisní systém pro centrální DNS, re-
alizovaný v Inetu, je společným dílem Odboru
veřejných zakázek RMU, vývojového a provoz-
ního týmu Inetu a početného metodického týmu
složeného z tajemníků a pověřených osob řady
fakult a součástí MU. Kontakty pro uživatele
jsou jednak pracovníci Odboru veřejných zaká-
zek RMU a dále helpdeskový systém uživatelské
podpory Inetu na adrese <https://inet.muni.cz/app/issue/ihelpMain>.

Na úplný závěr uvedme, že zadavatelé a do-
davatelé mohou dnes již běžně užívat při za-
dávání veřejných zakázek elektronické nástroje.
Na Masarykově univerzitě je v provozu elektro-
nický nástroj E-ZAK a interní aplikace pro ve-
řejné zakázky v Inetu; kromě servisních aplikací
pro centrální DNS popsaných v tomto článku
je v Inetu i *Správa veřejných zakázek* zadá-
vaných v listinné podobě a prezentovaných na
veřejných stránkách MU (https://inet.muni.cz/app/w3mu/verejne_zakazky, http://www.muni.cz/general/public_tenders). Do bu-
doucna však v elektronizaci veřejných zakázek,
tzn. i na Masarykově univerzitě, zůstává k zod-
povězení a řešení spousta otázek, například jak
dosáhnout souladu elektronického nástroje a
spisové služby, nebo jak zefektivnit zadávání ve-
řejných zakázek v dynamickém nákupním sys-
tému, např. zkrácením lhůt. Ale to je již otázka
i pro Evropskou unii a změnu jejích směrnic pro
veřejné zadávání. □